

OECD's **RETNINGSLINJER** FOR
MULTINATIONALE VIRKSOMHEDER

DANMARKS KONTAKTPUNKT FOR
ANSVARLIG VIRKSOMHEDSADFÆRD

ÅRSBERETNING 2022

NCP Danmark

Mæglings- og klageinstitutionen
for ansvarlig virksomhedsadfærd

Udgivet af
NCP Danmark

Adresse
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Kontakt os
post@ncp-danmark.dk

Følg os
ncp-danmark.dk
[LinkedIn](#)

FORORD VED FORMANDEN

Linda Nielsen

Mæglings- og Klageinstitutionen for Ansvarlig Virksomhedsadfærd er det danske nationale kontaktpunkt for OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder (OECD's Retningslinjer). Institutionen har til opgave at informere om OECD's Retningslinjer og behandle klager over mulige overtrædelser af dem.

2022 blev endnu et år i krisens tegn, også for de danske virksomheder. Mens den globale sundhedskrise langsomt rykkede mere i baggrunden, opstod en global sikkerhedspolitisk krise, da Rusland i februar 2022 invaderede Ukraine. Der er nu – for første gang siden 1940'erne – krig på europæisk jord. Konsekvenserne heraf var med til at understrege en række dilemmaer i forhold til arbejdet med ansvarlig virksomhedsadfærd.

En krise kommer sjældent alene, og 2022 blev året, hvor vi oplevede bl.a. stigende fødevarerpriser, inflation og forsyningsusikkerhed. Virksomhederne har endnu en gang stået over for store økonomiske og logistiske udfordringer, som har blotlagt sårbarheder og indbyrdes afhængigheder i virksomhedernes drift og værdikæder. Dette gælder også i forhold til de menneskelige og miljømæssige udfordringer,

og virksomheder har blandt andet måtte tage stilling til, hvorvidt det var mest ansvarligt at bibeholde forretningsaktiviteter i Rusland og Ukraine, eller om de skulle trække sig. Regeringer, virksomheder og civilorganisationer rundt omkring i verden har arbejdet hårdt for at forsøge at begrænse konsekvenserne af dette – både for økonomien, menneskene og planeten.

Der er dog også sket positive udviklinger i 2022. Forslaget til direktiv om virksomheders due diligence for bæredygtighed, som bygger på OECD's Retningslinjer og FN's vejledende principper for Menneskerettigheder og Erhvervsliv, blev lanceret. Men også andre direktiver og forordninger, som ligeledes indarbejder forventningerne fra de internationale standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd, blev introduceret, forhandlet og trådte i kraft. Arbejdet i OECD med at opdatere OECD's Retningslinjer fortsatte ligeledes ufortrødent, og hvis alt går efter planen, vil en opdateret – og mere tidssvarende – udgave blive offentliggjort sommeren 2023.

Retningslinjer og principper skal nu "oversættes" til lovgivning med sanktionsmuligheder og juridiske forpligtelser for virksomhederne samtidig med, at den fleksible,

risikobaserede proces, der er en helt central del i OECD's Retningslinjers due diligence-forpligtelse, fortsat skal være i fokus. Samtidig er det vigtigt at fastholde en bred og gratis adgang til et klagesystem, der har mægling og dialog i centrum og som kan reagere hurtigt. Interessen for og opmærksomheden på ansvarlig virksomhedsadfærd er heldigvis stødt stigende, hvilket vi også i NCP Danmark har kunnet mærke.

I det fremtidige system bør vi med vores erfaring som NCP spille en vigtig og konstruktiv rolle. Det ser vi frem til at arbejde for i 2023.

På vegne af NCP Danmark

Linda Nielsen, formand

MEDLEMMER

Linda Nielsen
Formand

Professor, dr. Jur.
Københavns Universitet

**Anne Mette Erlands-
son Christensen**
Sagkyndigt medlem

Market director i Rambøll
Management Consulting

Kim Christiansen
Medlem

Selvstændig konsulent hos
kimconsult.dk, indstillet af
92-gruppen

Kim Haggren
Medlem

Vicedirektør for regelforenkling,
iværksætteri og SMV-politik i
DI, indstillet af DI

Maria Bjerre
Medlem

International konsulent i FH,
indstillet af FH

NCP DANMARK

NCP Danmark har til formål at behandle sager, hvor [OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder](#) og [FN's Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhvervsliv](#) kan være overtrådt. Institutionen kan behandle klager over organisationer, private virksomheder, danske offentlige virksomheder og danske statslige eller regionale myndigheder. Derudover har institutionen til opgave at udbrede kendskabet til OECD's Retningslinjer.

NCP Danmark er Danmarks nationale kontaktpunkt for OECD's Retningslinjer. Retningslinjerne forpligter de lande, der har tilsluttet sig til at oprette nationale kontaktpunkter.

Klager, der rejses i NCP Danmark, omhandler typisk komplekse internationale problemstillinger. Der kan være tale om negative indvirkninger på bl.a. menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø eller antikorrupition, som foregår uden for Danmarks grænser, f.eks. hos en udenlandsk underleverandør til en dansk virksomhed. OECD's Retningslinjer skaber et vigtigt grundlag for, at berørte parter kan løse konflikter på en tilfredsstillende måde.

NCP Danmark består af en formand, et sagkyndigt medlem og tre organisationsrepræsentanter.

Samarbejde mellem kontaktpunkter i OECD's investeringskomite:

51 lande har tilsluttet sig OECD's Retningslinjer og har dermed forpligtet sig til at oprette et nationalt kontaktpunkt (NCP). De nationale kontaktpunkter har stor gavn af at samarbejde med hinanden både i forhold til den konkrete klagebehandling og i forhold til opgaven med at udbrede OECD's Retningslinjer. Fra OECD's side er der især fokus på at konkretisere retningslinjerne og fremme implementering bl.a. ved at udarbejde sektorspecifikke vejledninger. Indtil videre er der udarbejdet vejledninger for den finansielle sektor, for landbruget, tekstilsektoren, udvindingsektoren og for virksomheder, der opererer i konfliktområder. I løbet af 2022 har OECD arbejdet på en opdatering af OECD's Retningslinjer for at sikre, at retningslinjerne også i fremtiden vil være "fit for purpose". Resultatet af dette forventes offentliggjort i 2023.

OECD stiller også viden til rådighed om NCP'ernes arbejde bl.a. via en database, der samler information om alle klager, der behandles i NCP-regi. Både database og vejledninger findes på mneguidelines.oecd.org.

KLAGEBEHANDLING

Opfølgning på klage vedr. Rockwool International A/S

Den 3. juni 2021 offentliggjorde NCP Danmark den endelige udtalelse i en klage over Rockwool International A/S og dets datterselskab Rockwool North America Inc. (herefter "Rockwool"). Klagen var indgivet af West Virginians for Sustainable Development og vedrørte Rockwools opførelse af en mineraluldsfabrik i Jefferson County, West Virginia, USA, som ifølge klager medførte en risiko for at forårsage forurening af luft og grundvand. Yderligere kritiserede klager også Rockwool for mistænksom involvering i lokale politiske aktiviteter såvel som mangelfuld involvering af berørte interessenter.

NCP Danmark konkluderede i den endelige udtalelse, at Rockwool ikke tilstrækkeligt havde observeret OECD's Retningslinjer og anbefalede Rockwool at revidere deres beslutningsprocesser med henblik på at sikre systematisk integration af risikobaseret due diligence jf. OECD's Retningslinjer.

Ved NCP Danmarks opfølgning et år efter, i sommeren 2022, blev det vurderet, at Rockwool ved en omfattende indsats og ved yderligere planlagte tiltag havde efterlevet NCP Danmarks anbefalinger om at integrere risikobaseret due diligence i organisationen i overensstemmelse med OECD's Retningslinjer. NCP Danmark opfordrede i den opfølgende udtalelse Rockwool til at fortsætte arbejdet med at implemen-

tere retningslinjerne, og institutionen ser frem til fortsat at følge denne proces.

[Læs den opfølgende udtalelse på klagen vedr. Rockwool International A/S på ncp-danmark.dk](#) (sprog: engelsk).

Afgørelse i sag vedr. Bestseller A/S

Den 30. september offentliggjorde NCP Danmark afgørelsen i en klage over Bestseller A/S. Klagen var indgivet af fhv. folketingspolitiker Christian Juhl (EL) og omhandlede Bestsellers forretningsaktiviteter i Myanmar i forbindelse med militærkuppet i 2021. Klagepunkterne gik på, at Bestseller ikke observerede OECD's Retningslinjer tilstrækkeligt, og at de – via deres forretningsrelationer – risikerede at være medfinansierende af de menneskerettighedskrænkelser, som militærjuntaen foretog over for civilbefolkningen i Myanmar.

Baseret på forundersøgelsen vurderede NCP Danmark, at Bestseller i den pågældende sag havde gennemført en grundig,

systematisk og løbende risikobaseret menneskeretlig due diligence og operationalisering af OECD's Retningslinjer. NCP Danmark fandt derfor ikke grund til at undersøge klagens forhold nærmere og besluttede på den baggrund at afvise klagen.

I afgørelsen blev det desuden understreget, at afvisningen af klagen ikke var ensbetydende med, at danske virksomheder ukritisk kan have forretningsaktiviteter i Myanmar. Virksomheder med aktiviteter i landet anbefales at følge situationen nøje med henblik på hurtigt at reagere på nye udviklinger og ny information, som kan have indflydelse på virksomhedernes tilstedeværelse i landet i overensstemmelse med forventningerne i OECD's Retningslinjer og UNGPs. Beslutter en virksomhed på baggrund af sin skærpede due diligence, at den mest ansvarlige handling vil være afbrydelse af et samarbejde eller lukning af aktiviteter i landet, henleder NCP Danmark opmærksomheden på vigtigheden af at gøre dette på en ansvarlig måde.

[Læs afgørelse i sag vedr. Bestseller A/S på ncp.danmark.dk](#).

FOKUSOMRÅDER

Nye regler på due diligence-området

OECD's Retningslinjer og risikobaseret due diligence forventes at blive omsat til lovgivning i forbindelse med EU's forslag om Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). Et gennemgående fokus for 2022 har derfor været at øge interessenters kendskab til arbejdet med risikobaseret due diligence samt at arbejde for, at de gode erfaringer, der indtil videre er blevet opbygget, kan tages med i direktivet såvel som i den fremtidige danske implementering.

NCP Danmark indsendte i marts 2022 et hørings svar til EU-Kommissionen, som tog udgangspunkt i de erfaringer, institutionen har gjort sig i forbindelse med klagesagsbehandlingen. Derudover deltog formand Linda Nielsen i maj i et møde i Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål for at afsøge samarbejds muligheder. Dette resulterede i et fælles dialogmøde i juni i samarbejde med Erhvervsstyrelsen og Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål med henblik på at få danske interessenters input til CSDDD.

I oktober 2022 deltog NCP Danmark i den årlige CSR-konference på Børsen, arrangeret af Dansk Erhverv, FSR - danske revisorer og Erhvervsstyrelsen, hvor formand Linda Nielsen modererede en paneldebat om virksomheders arbejde med due diligence i praksis. Her delte Bestseller og Grundfos ud af deres indsigter og erfaringer på området, når man som virksomhed opererer i udlandet.

Menneske- og arbejdstagerrettigheder i globale værdikæder

Sager vedr. potentielle krænkelse af menneske- og arbejdstagerrettigheder i forbindelse med danske virksomheders brug af underleverandører modtager i stigende grad mediedækning og opmærksomhed fra offentligheden. Særligt tekstil- og modeindustrien har været udsat for omfattende kritik. For at støtte virksomhedernes arbejde med ansvarlighed har Dansk Mode & Tekstil i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder udarbejdet en guide til menneskeretlig due diligence i tekstil- og modesektoren. Til lanceringen af guiden i februar 2022 holdt forhenværende NCP-medlem Karin Buhmann oplæg om OECD's Retningslinjers forventninger til tekstilbranchen, hvor også NCP Danmarks danske tekstilvejledning blev introduceret. NCP Danmark har støttet udviklingen af guiden med faglig sparring og oplæg i forbindelse med afholdelsen af en workshop for SMV'er.

Et tema inden for OECD's Retningslinjers menneskerettighedskapitel, som i 2022 modtog stor opmærksomhed, var tvangsarbejde og moderne slaveri – særligt hjulpet på vej af afholdelsen af VM i Qatar. Ingen virksomheder ønsker at blive forbundet med tvangsarbejde eller moderne slaveri, men hvordan håndterer man risici forbundet med tvangsarbejde? Derfor lancerede NCP Danmark i 2022 en online guide, der kan understøtte danske virksomheders arbejde med at håndtere risici relateret til tvangsarbejde i deres værdikæder.

[Find guide om tvangsarbejde på NCP Danmarks hjemmeside.](#)

Ansvarlighed i offentlige indkøb

Ifølge NCP-loven forventes danske offentlige myndigheder at følge OECD's Retningslinjer, og i praksis betyder dette en implementering af risikobaseret due diligence i blandt andet indkøb. Igen-nem de seneste par år har NCP Danmark løbende haft fokus på ansvarlighed i offentlige indkøb, og 2022 var ingen undtagelse. Stadig flere offentlige institutioner og offentlige virksomheder arbejder på at styrke deres arbejde med risikobaseret due diligence. Men mange mangler konkrete redskaber og inspiration til, hvordan de kan omsætte politik og rettigheder til praksis.

For at styrke offentlige institutioner og offentlige virksomheders viden om og arbejde med risikobaseret due diligence deltog NCP Danmark i marts og juni 2022 i møder med hhv. Danske Regioner og kredsen af regionale indkøbschefer med henblik på at informere nærmere om OECD's Retningslinjer og de forventninger om ansvarlig virksomhedsadfærd, som danske offentlige myndigheder er underlagt. NCP Danmarks sekretariat bidrog derudover til udarbejdelsen af en ny guide i forbindelse med relanceringen af Den Ansvarlige Indkøber. Guiden hjælper offentlige indkøbere med at implementere risikobaseret due diligence i tråd med OECD's Retningslinjer i deres indkøb, herunder hvilke bestemmelser man kan bruge i Udbudsloven.

[Find trin for trin-guiden om offentlige indkøb på Den Ansvarlige Indkøbers hjemmeside.](#)

INFORMATION SARBEJDE I DANMARK

Dialogmøde om EU's Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)

NCP Danmark har i 2022 arbejdet for løbende at spille konstruktivt ind i processen omkring CSDDD. I juni 2022 inviterede NCP Danmark i samarbejde med Erhvervsstyrelsen og Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål de danske interessenter til et dialogmøde om CSDDD. Det blev en dag fyldt med inspirerende oplæg, åben dialog og vidensdeling om ansvarlig virksomhedsadfærd og om, hvordan vi fastholder fokus på selve formålet med direktivforslaget: at sikre en reel forandring.

Online informationsindsats

I løbet af 2022 har NCP Danmark løbende arbejdet for at udbrede NCP Danmarks tilstedeværelse online såvel som at øge interessenters kendskab til OECD's Retsningslinjer ved hjælp af digitale og sociale medier.

NCP Danmark kørte i 2022 en informationskampagne om tvangsarbejde, hvilket blev promoveret på tværs af institutionens online kanaler. Dette involverede en guide på NCP Danmarks hjemmeside om risikobaseret due diligence til håndtering af tvangsarbejde i værdikæden samt en video og informative posts på LinkedIn om problemstillingen.

[Find guide om tvangsarbejde på NCP Danmarks hjemmeside.](#)

I forbindelse med Ruslands invasion af Ukraine var NCP Danmark afsender af en vejledning til danske virksomheder om opmærksomhedspunkter i forhold til en eventuel afbrydelse af økonomiske aktiviteter.

[Læs vejledningen "Hvordan kan du overveje konsekvenserne for dine lokalt ansatte, hvis du afbryder et samarbejde i Rusland, Belarus eller Ukraine?" på virksomhedsguiden.dk.](#)

INTERNATIONALE AKTIVITETER

2022 blev året, hvor de internationale aktiviteter for alvor blev genoptaget oven på Covid-19 pandemien.

Nordisk-baltisk kapacitetsopbygningsseminar

Efter både at være blevet aflyst i 2020 og afholdt virtuelt i 2021, lykkedes det endelig at samle det nordisk-baltiske NCP-netværk til et fysisk møde i 2022. Som de tidligere år var formålet med seminaret at fortsætte det gode samarbejde mellem NCP'erne og dele viden og erfaringer på tværs. NCP Sverige var vært for årets møde, og mødet blev derfor afholdt i Stockholm. Fra NCP Danmark deltog NCP-medlem Kim Christiansen og NCP-sekretariatets Julie Torup-Villadsen, Cecilie Haugen Ngwenya og Sofia Said Birch.

Seminaret var delt op i to. Første del fokuserede på NCP-systemets rolle i et hurtigt udviklende globalt regulatorisk miljø. OECD-sekretariatet præsenterede deres syn på NCP'ernes fremtidige rolle, særligt i forhold til promovning af OECD's Retningslinjer, vejledning og håndhævelse af CSDDD. Herefter fulgte en præsentation fra NCP Frankrig med afsæt i deres erfaringer fra den franske due diligence-lov ("Loi de Vigilance") og interaktionen med NCP'et i forhold til dets funktion og mandat. Slutteligt fulgte et oplæg fra NCP Norge om deres erfaringer med Norges nye due diligence-lov ("Åbenhedsloven").

Anden del af seminaret fokuserede på kapacitetsopbygning samt udarbejdelse

af undersøgelser af virksomheders arbejde med due diligence. OECD-sekretariatet præsenterede i den forbindelse en ny metodologisk konceptnote efterfulgt af en præsentation af det norske NCP's praktiske erfaringer. Sådanne undersøgelser kan være et værdifuldt værktøj til at kortlægge, hvor virksomheder særligt har udfordringer, og hvordan promoveringsaktiviteter kunne målrettes dette. Herefter fulgte en drøftelse af "peer reviews" med fokus på erfaringer, forberedelser og opfølgninger. Her delte NCP Danmark bl.a. erfaringer med det peer review, vi fik foretaget i 2015, og vores arbejde med at efterleve de anbefalinger, der blev givet.

Møder for de nationale kontaktpunkter i OECD

NCP Danmark deltager løbende i OECD's møder for de nationale kontaktpunkter og deltog således også i de to møder, der blev afholdt hos OECD i Paris i 2022. Der er stadig et stort fokus rettet mod erfaringsudveksling mellem NCP'erne.

NCP-møderne i OECD giver en unik mulighed for at drøfte konkrete aktuelle sager, hvilket er særligt nyttigt i klagesager, som byder på komplekse problemstillinger. Mange af de sager, der indklages til NCP-systemet er komplicerede og skaber ofte dilemmaer i forhold til, hvordan et NCP bedst muligt kan håndtere en klage. Videns- og erfaringsniveauet er derfor meget vigtigt for at opnå et velfungerende NCP-system, hvor klager tolkes og behandles så ligeligt som muligt på tværs af NCP'er i de forskellige lande.

UN Forum on Business and Human Rights

NCP Danmarks sekretariat deltog i november i UN Forum on Business and Human Rights i Geneve i Schweiz. Dette års UN Forum fokuserede på behovet for at sætte rettighedshavere i centrum; både når man laver due diligence, når man designer genopretnings- og klagemekanismer; og når man udvikler lovgivning, som vil påvirke deres rettigheder. Det var et lærerigt forum med vigtige budskaber om ansvarlig virksomhedsadfærd, som gav stof til eftertanke.

Udgivet af
NCP Danmark

Kontakt os
post@ncp-danmark.dk

Adresse
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Følg os på
ncp-danmark.dk
[LinkedIn](#)